

Особливості створення електронної версії друкованого періодичного видання

А.В. Палійчук*

факультет журналістики, кафедра нових медій
Львівський національний університет імені Івана Франка, Львів, Україна
*Corresponding author. E-mail: pantosja@gmail.com

Paper received 05.10.15; Accepted for publication 20.10.15.

Анотація. У статті розглянуто технологічні та методологічні аспекти створення електронної версії друкованого періодичного видання. Визначено трансформаційні характеристики при інтеграції друкованого видання в інтернет-середовище. Розглянуто основні зміни фірмового стилю друкованого видання з переходом його в електронний формат. Визначено основні правила дизайнерських прийомів для онлайн-версій друкованих видань.

Ключові слова: електронне видання, інтернет-видання, друковане видання, веб-дизайн, фірмовий стиль, інтернет-версія, веб-дизайнер, дизайн

З переходом газет і журналів у мережу відбулася трансформація законів дизайнерських прийомів для онлайн-версій друкованих видань. З детальнішим вивченням дизайнерських прийомів в онлайн-версіях коло наших інтересів розширилося і до нього ввійшли: мова гіпертекстової розмітки HTML, CSS- стилістика сайту, основи програмування, системи управління контентом, правила просування і популяризації електронного видання в соціальних мережах і в безмежній павутині Інтернету.

Саме тому ми вважаємо за потрібне вести мову про дизайн інтернет-видань, починаючи від інтернет-версій друкованих видань і аж до самостійних електронних видань, а саме: оригінальних інтернет-видань, інтернет-магазинів, веб-сайтів, інтернет-порталів, інтернет-агенств.

Проблеми інтеграції друкованих періодичних видань в інтернет-мережу розглядає російський дослідник А.А. Беляєв. У своїй публікації «Дизайн-модель інтернет-версії как результат трансформации модели печатного издания» автор акцентує увагу на особливостях збереження фірмового стилю друкованого періодичного видання з переходом його в електронну версію. Важливими при вивченні технологічних можливостей сайтотворення є розвідки російського дослідника Д.В. Бородаєва, що втілилися у його монографії «Веб-сайт как объект графического дизайна». Можливо вважати хрестоматійними праці таких дослідників у сфері веб-дизайну як американського дослідника С. Круга і його відому книгу «Веб-дизайн: книга Стива Круга», а також російського веб-дизайнера і науковця В.А. Лебедева школа якого продукує тренди в сфері веб-дизайну. Не менш важливим, для нашого дослідження, є наукові праці українського дослідника В.В. Пасічника, який займається проектуванням структури сайту і HTML-програмуванням.

Метою дослідження є відстежити трансформацію фірмового стилю друкованого видання з переходом його в мережу. Охарактеризувати послідовність етапів створення, програмування і просування електронної версії друкованого видання.

Вивчення дизайну інтернет-версій періодичних видань, інтернет-видань, веб-сайтів є дещо непростим

для дослідника. Наприклад, з одного боку говоримо про веб-сайт, який інтегрований в інтернет-середовище, враховує його технічну специфіку, зміну аудиторії та інші, порівняно з періодичними виданнями, фактори. Зміна технологічної платформи веде до певних обмежень, або, навпаки, дозволяє використовувати нові можливості. Зазвичай, палітра кольорів у газеті обмежена, в Інтернеті можливості кольору безмежні. Газета, що виходить в «офлайн» в одноколірному варіанті, може використовувати в своїй інтернет-версії всі кольори веселки. З іншого ж боку, враховуємо ідентичність, збереження пізнаваності батьківської версії. Трансформація фірмового стилю друкованого видання, таким чином, стає необхідним компонентом дизайну інтернет-версії [1, с. 52].

Незважаючи на типологічну прийнятність стосовно друкованих видань, інтернет-версії друкованих видань є структурним компонентом системи інтернет-ЗМІ, частиною якої окрім них є власне інтернет-видання і онлайн-версії друкованих видів ЗМІ, таких, як телебачення і радіо. Періодичні видання та їх інтернет-версії можна зіставити одні з одними за декількома параметрами: аудиторією, технологією виробництва, частотою виходу (оновлення). [1, с. 52].

Веб-дизайн – різновид дизайну, завданням якого є проектування веб-сайтів. До обов'язкових завдань веб-дизайнера входить створення логічної структури веб-сторінок, планування найзручніших способів подачі інформації, а також художнє оформлення веб-проекту [3]. Найактуальнішою проблемою для веб-дизайнера, який працює над інтернет-версією періодичного видання є вибір типу макету за принципом організації простору у вікні браузера. У веб-дизайні, зазвичай, є два загальні типи макету: еластичний і фіксований. Еластичний макет розтягується на всю ширину екрану і використовує весь вільний простір; другий тип фіксується на задану ширину, яку розраховують за стандартними розрішеннями моніторів. Серед основних переваг першого типу називають утилізацію всього корисного простору у вікні користувача і позбавлення користувача від необхідності кожного разу перегортати сторінку, чого не уникнути при фіксованих макетах. Однак, при фіксованому макеті поведінка різних еле-

ментів сторінки при різних розрешеннях монітора і розмірах вікна браузера – передбачуваніша. Крім того, зникає ризик надмірного розтягування текстових блоків, при якому занадто велика ширина тексту може зробити його некомфортним для читання. Ще однією трудністю для веб-дизайнера є робота з використанням «фірмових» декоративних елементів в макеті інтернет-версії, бо неодмінно виникають обмеження, що пов'язані з кількістю растрових зображень на сторінці і часом її завантаження – вони пропорційні один до одного [1, с. 56]. До прикладу, інформаційне видання не може змушувати користувача довго чекати на завантаження сторінки. Тому часто в макеті інтернет-версії обмежуються такими декоративними елементами, які можна відтворити на стороні клієнта програмно і які не потребують завантаження, – мова йде в основному про найпростіші з них: лінійки, рамки, псевдографічні елементи – це найпростіші декоративні елементи, що входять до арсеналу веб-дизайнера. Також до дизайну інтернет-видань входять декоративні елементи і мережевого походження, серед яких вже згадана вище псевдографіка, графічні кнопки, іконки, навігаційні «закладки». Якщо ж говорити про фотоматеріали, то найприйнятнішим варіантом для дизайн-версії періодичного видання може бути розміщення таких матеріалів у вигляді «слайд шоу». В іншому варіанті фотоматеріали можуть подаватися в «боксі», окремі фотографії в якому перегортаються без перезавантаження сторінки. Як правило фотозображення, за винятком спеціальних фоторепортажів, розміщують на сторінці в розмірі не більше 700 пікселів. Пояснюється вибір такого формату прискоренням завантаження сторінки й економією фізичної площі інтернет-сторінки.

Не меншої уваги потребує вибір шрифтової палітри для веб-сайту. Неможливість використання у веб-сайті різних гарнітур обмежує можливості дизайнера і головними виражальними засобами стають начерки ліній, кегль і колір. Загалом, більшість інтернет-видань використовують стандартний шрифт Times New Roman. Більшість інтернет-видань зів'язують вибір шрифтової палітри з колірною палітрою сайту. За правилом на сайті поєднують три кольори, або ж два основних і третім колірним акцентом стає колір шрифту. Також варто враховувати деякі візуальні обмеження, що накладають стандартні колірні схеми, які закріпилися в Інтернеті: так, традиційно стандартним кольором для невідвідуваних лінків є синій, а для тих, за якими перейшли – фіолетовий [1, с. 63].

Як засвідчує досвід роботи, труднощі виникають при прочитанні і перекладі з мови «офлайну» на мову «онлайну». Труднощі у розумінні специфіки дизайну інтернет-версій пов'язані з двома факторами: переносом елементів фірмового стилю періодичного видання і особливостями дизайну веб-сайтів загалом та конкретно інтернет-ЗМІ. Інтернет в якості технічної платформи для ЗМІ є в процесі формування, а відтак невтомного вивчення як для журналістів-практиків, так і дослідників різних дизайнерських шкіл [1, с. 62].

Доцільно поговорити в межах цієї публікації і про не менш важливу складову творчого дизайнерського процесу над створенням інтернет-видання, а саме про основні етапи проектування майбутнього сайту та про технічну його складову – основи верстки і програму-

вання. Технічний бік роботи над сайтом розпочинається з основ html-програмування. Правила переносу фірмового стилю видання з паперової версії на онлайн мову інтернет-видання, про які ми говорили вище, яскраво демонструють нам особливості виражальних засобів мережі. Крок за кроком, створюючи власні інтернет-проекти, ми саме у цих відмінностях досягаємо специфіку роботи конкретного засобу масової інформації в мережі. Визначивши мету, завдання, цілі і аудиторію майбутнього сайту, обов'язковим є технічне завдання, в якому детально прописують його структуру, об'єм, визначаються з дизайном інтерфейсу, продумують карту сайту і зв'язок з аудиторією. Етапи проектування передбачають обов'язкові складові, які має враховувати веб-дизайнер. Розпочинається робота зі створення дизайну, зазвичай в графічному редакторі. Фахівці створюють один або декілька варіантів дизайну відповідно до технічного завдання. При цьому окремо створюють дизайн головної сторінки і дизайни типових сторінок (наприклад: статі, новини, каталог продукції). Власне «дизайн сторінки» – це графічний файл, слоїний малюнок якого складається з дрібніших малюнків-слоїв елементів усього макету [2].

При створенні макету необхідно враховувати і можливість мови HTML. Після створення макету переходимо до html-верстки, що передбачає «нарізку» графічного малюнку на окремі елементи, з яких верстають html-сторінки майбутнього сайту. У результаті формується код, який можна переглядати за допомогою браузера. А типові сторінки у майбутньому проекті використовують як шаблони. Наступним етапом є програмування, що передбачає роботу з готовими html-файлами. Програмування сайту може втілюватися як з «нуля», так і на основі CMS – системи управління сайтом. У випадку з CMS потрібно відзначити, що сама «CMS» деякою мірою вже готовий сайт, що складається зі змінних частин. Для швидшого освоєння основних складових сайту створюють проекти і за допомогою CMS, а саме платформи Word Press, де у кожному конкретному випадку замінюють стандартний шаблон, який пропонує тематика Word Press на створений оригінальний макет окремого проекту. Наступний етап включає перевірку і тестування сайту. Процес тестування може включати найрізноманітніші перевірки: вигляд сторінки зі збільшеними шрифтами при різних розмірах вікна браузера. Веб-дизайн сайту повинен адекватно виглядати в різних браузерах, особливо в браузерах Internet Explorer, Firefox, Safari, Chrome, Opera. Знайдені помилки усувають до запуску сайту в мережу. Після тестування файли сайту розміщують на сервері провайдера і проводять потрібні налаштування. На цьому етапі сайт закритий для відвідувачів.

Особливої уваги заслуговує SEO- оптимізація сайту, що пов'язана з деякими змінами самого сайту. Починається вона з визначення семантичного ядра. Тут визначаються такі ключові слова, які приваблять найбільш зацікавлених відвідувачів, після чого ці слова вносять на сайт. Відповідно тексти, посилання, та інші теги адаптують так, щоб пошукові системи могли їх знаходити за ключовими словами. Саме такий вид SEO-оптимізації прийнятно називати внутрішньою. У процесі веб-програмування виділяють ще один вид SEO-оптимізації – зовнішній. Зводиться він, як правило, до

побудови структури вхідних посилань. Це, власне, і є розкруткою сайту. До розробки сайту зовнішня SEO-оптимізація відношення не має. Якщо перейти на мову образу, то SEO- оптимізацію можна прирівняти до одного з різновидів «шаманізму» - вона як магія класифікується на «білу» і «чорну» - таку, після якої сайт за два тижні потрапляє в топ, а потім в бан. Справжня біла SEO- оптимізація – це надзвичайно трудомісткий і довгий процес, вартість якого може в декілька раз перевищувати витрати на створення сайту [2].

Звичайно, описаний процес створення та проектування сайту розглянуто дещо в тезово-оглядовій стилістичній манері і, можна сказати, поданий дещо узагальнено. Однак, основні правила створення інтернет-видання, про які ми говорили вище, працюють при втіленні будь-якого конкретного інтернет-проекту, незалежно чи ми трансформуємо в мережеву павутину друковане видання, чи створюємо самостійне інтернет-видання «з нуля».

ЛІТЕРАТУРА

- [1] Беляев А.А. Дизайн-модель интернет-версии как результат трансформации модели печатного издания/ А.А. Беляев / Вестник Московского ун-та. Серия Журналистика. – 2008. – №2. – С. 52-63.
- [2] Бородаев Д.В. Веб-сайт как объект графического дизайна. Монография. – Х.: «Септима ЛТД», 2006. – 288 с.
- [3] Городенко Л.М. Концепція викладання фахових дисциплін «Електронні видання» та «Інтернет- журналістика» / Л.М. Городенко / URL: http://archive.nbu.gov.ua/portal/soc_gum/uzhz/2010_11
- [4] Золотарев Д.А. Интерактивные технологии в дизайне как инструмент качественного изменения информации/ Д.А. Золотарев, Т.В. Белико// Известия Самарского научного центра Российской академии наук. Т. 13. – № 2(2). – 480 с.
- [5] Раскин Джеф. Интерфейс. Новые направления в проектировании компьютерных систем / Джеф Раскин / Пер. с англ. – СПб. : Символ-Плюс, - 2004. – 272 с.
- [6] Уайт Ян В. Редактируем дизайном. Классическое руководство: как завоевать внимание читателей / Ян В. Уайт / Пер. с англ. – М. : Университетская книга, 2009. – 244 с.
- [7] Купер А. Алан Купер об интерфейсе. Основы проектирования взаимодействия / Алан Купер Роберт Рейман, Дэвид Кронин / Пер. с англ. М. Зислис. – СПб. : Символ Плюс, 2009. – 688 с.
- [8] Круг С. Веб-дизайн: книга Стива Круга. – М. : Символ-Плюс, 2005. – 119с.
- [9] Лебедев В.А. Проблемы экранной типографики (глава из книги «Методология и практика электронных изданий по искусству») / В.А. Лебедев / URL: <http://www.museum.ru/future/part03/030304.htm>

REFERENCES

- [1] Beliaev, A.A. 2008. Design model of web version as a result of the transformation of the print edition model / Moscow University Bulletin. Journalism Series. №2. - P. 52-63.
- [2] Borodaiev, D.V. 2006. Website as a subject of graphic design. Monograph. - M. "Septima LTD", P. 288.
- [3] Horodenko, L.N. The Concept of teaching vocational subjects "Electronic editions" and "Internet Journalism" / L.M. Horodenko/ URL: http://archive.nbu.gov.ua/portal/soc-gum/uzhz/2010_11
- [4] Zolotariev, D.A. Interactive technologies in design as a tool for information quality change / D.A. Zolotariev, T.V. Belik / Bulletin of Samara Scientific Centre of the Russian Academy of Sciences, Vol. 13, number 2 (2), P. 480.
- [5] Raskin, Jef. 2004 The Humane Interface: New Directions for Designing Interactive Systems. Trans. from English. - SPb. Symbol-Plus, P. 272.
- [6] White Jan V. 2009. Editing by Design: the Classic Guide to Winning Readers Trans. from English. - M.: University Book. P. 244.
- [7] Cooper, A. 2009. Alan Cooper About Face: The Essentials of Interaction Design / Alan Cooper, Robert Reimann, David Cronin / Trans. from English. M. Zislis. - SPb. Symbol Plus, P. 688.
- [8] Krug Steve. 2005. The Web Design - M.: Symbol-Plus. pg. 119.
- [9] Lebedev, V.A. Challenges of a screen typography (chapter from the book "Methodology and practice of electronic media art") / V.A. Lebedev / URL: <http://www.museum.ru/future/part03/030304.htm>

Peculiarities of creating an electronic version of a periodical

A. Paliychuk

Abstract. This article is devoted to technological and methodological aspects of creating an electronic version of a periodical. Descriptions of transformations of integrating a print edition with internet have been determined. The key changes of an edition's corporate identity transferred to electronic format have been reviewed. The main rules of designer's methods dealing with web versions of print editions have been determined.

Keywords: *electronic edition, internet edition, print edition, web design, corporate identity, web version, web designer, design*